

Nr 22.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1954/55 till bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.

I årets statsverksproposition (IX ht p. 191) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Skogsvård m. m.: Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m. för budgetåret 1954/55 beräkna ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 19 februari 1954 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 141, föreslagit riksdagen att till nämnda ändamål å riksstaten för budgetåret 1954/55 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 968 000 kronor.

Inledning.

A riksstaten för innevarande budgetår har under rubriken Skogsvård m m.: Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m. uppförts ett reservationsanslag av 350 000 kronor. Av detta anslag avses 335 000 kronor till skogsbrukskurser, 10 000 kronor till kurser för virkesmätare och 5 000 kronor till bidrag till vissa föreningar. I samband med anvisandet av nyssnämnda anslag har 1953 års riksdag medgivit Kungl. Maj:t att för år 1953 tilldela Föreningen för växtförädling av skogsträd bidrag med 60 000 kronor ur domänfondens driftsmedel.

Med skrivelse den 19 september 1952 överlämnade arbetsmarknadsstyrelsen en inom styrelsen utarbetad promemoria angående yrkesutbildning för skogsarbetare. Över promemorian, vilken utarbetats med anledning av Kungl. Maj:ts uppdrag den 18 maj 1951 åt arbetsmarknadsstyrelsen att söka klarlägga vilka åtgärder som vore erforderliga för att trygga skogsbrukets behov av arbetskraft och bereda denna en jämn sysselsättning, avgavs yttrandet av ett stort antal remissmyndigheter, bland andra skogsstyrelsen.

I propositionen nr 101 till 1953 års riksdag uttalades, att det syntes angeläget att spörsmålet om ifrågasvarande utbildning gjordes till föremål för ytterligare överväganden. Då riksdagen (JoU 17; Rskr 153) icke gjorde någon erinran mot detta uttalande, uppdrog Kungl. Maj:t den 8 maj 1953 åt skogsstyrelsen att med beaktande av vad jordbruksutskottet anfört i sitt nyssnämnda utlåtande verkställa en närmare översyn av de förslag, som skogsstyrelsen framlagt i sitt remissutlåtande över arbetsmarknadsstyrelsens promemoria, och att till Kungl. Maj:t inkomma med det förslag i ämnet, vartill sagda översyn kunde föranleda.

Med skrivelse den 23 oktober 1953 har skogsstyrelsen överlämnat en samma dag dagtecknad promemoria med förslag till ordnande av den lägre skogliga yrkesutbildningen.

Över skogsstyrelsens promemoria har, efter remiss, utlåtanden avgivits av ett flertal myndigheter och sammanslutningar.

I propositionen har till en början lämnats en redogörelse dels för hittillsvarande förhållanden i fråga om yrkesutbildningsverksamheten på skogsbrukets område, dels för det av arbetsmarknadsstyrelsen framlagda förslaget angående yrkesutbildning för skogsarbetare samt remissyttrandena däröver. Beträffande det närmare innehållet i denna redogörelse torde utskottet få hänvisa till s. 3—9 i propositionen.

Skogsstyrelsens förslag.

Promemorian.

Huvuddragen av skogsstyrelsens förslag. Skogsstyrelsen anser uppenbart, att den skogliga yrkesutbildningsverksamheten måste utvidgas mycket starkt, om den skall kunna ge nämnvärt resultat. Den grundläggande yrkesutbildningen kan och bör vara gemensam för alla de olika grupperna av yrkesutövare. Efter grundutbildningen bör helst följa ett par års praktisk verksamhet. Utbildningen därefter kan vara av skilda slag för de olika grupperna. Skogsstyrelsen har kommit till den bestämda uppfattningen, att yrkesutbildningen av de egentliga skogsarbetarna icke lämpligen kan behandlas som ett fristående problem. Hittills tillämpade kursformer bör i princip kunna godtagas, även om en komplettering med nya kurstyper måhända är aktuell. Inrättande av särskilda skogsarbetarskolor torde däremot för närvarande icke vara aktuellt.

Beträffande den skogliga yrkesutbildningens organisation anser skogsstyrelsen mindre lämpligt att inför den väntade översynen av hela yrkesutbildningens centrala organisation genomföra den av arbetsmarknadsstyrelsen föreslagna fullständiga omläggningen av ledningen för skogsarbetarutbildningen. Enligt skogsstyrelsens mening bör den nuvarande organisationen bibehållas. Vissa åtgärder torde emellertid böra vidtagas i syfte att förbättra och effektivisera densamma. Sålunda bör skogsstyrelsen utökas med en representant för skogsarbetarna. Vidare bör samarbetet med övriga intresserade myndigheter och organisationer ske i mera organiserad form än hittills. Dessutom bör åtgärder vidtagas för att effektivisera samarbetet mellan skogsvårdsstyrelserna och dessas råd i undervisningsfrågor.

För att möjliggöra den förordade utvidgningen av verksamheten föreslås, att skogsstyrelsen skall tillföras en byrådirektörstjänst i lönegrad 33 samt att medel skall anvisas för två specialutbildade lärare. För skogsvårdsstyrelsernas del föreslås, att medel skall beräknas för 12 yrkeslärare i 17 och 19 lönegraderna samt 6 helårsanställda instruktörer med lön eller ar-

vode motsvarande 12 lönegraden. Härutöver bör hos envar av skogsvårdsstyrelserna i Jönköpings, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län inrättas en tjänst i 27 lönegraden, vars innehavare skall leda undervisningsarbetet.

Vidare föreslås, att det statliga stödet till elevernas kostnader för deltagandet i kurserna i vissa fall skall utgå enligt förmånligare grunder än hittills.

I fråga om statsbidragsreglerna föreslås, att de nuvarande bestämmelserna skall sammanföras till en kungörelse. I samband därmed bör dels införas ökad möjlighet till bidrag för vissa av skogsföretag och andra anordnade kurser, dels genomföras en allmän förenkling av bidragsreglerna.

Kostnaderna för genomförande av de utav skogsstyrelsen framlagda förslagen beräknas för nästa budgetår till 1 000 000 kronor, varav 690 000 kronor till bidrag till kurser, 25 000 kronor till instruktörsutbildning, 25 000 kronor till inköp av för skogsvårdsstyrelserna gemensam undervisningsmateriel m. m., 48 000 kronor till personalkostnader för skogsstyrelsen samt 212 000 kronor till personalkostnader för skogsvårdsstyrelserna.

Yttrandena.

Sammanfattningsvis kan anföras, att nära nog samtliga remissmyndigheter synes dela skogsstyrelsens uppfattning om angelägenheten av att den skogliga yrkesutbildningen intensifieras. I det av *domänstyrelsen* avgivna yttrandet framhålles exempelvis särskilt nödvändigheten av ett vidgat allmänt stöd åt ifrågavarande utbildning. Ökade anslag för verksamheten tillstyrkes även av *överstyrelsen för yrkesutbildning*. Vidare anför *arbetsmarknadsstyrelsen*, som konstaterar att ett flertal av de i arbetsmarknadsstyrelsens promemoria framförda förslagen upptagits av skogsstyrelsen, att de förslag, beträffande vilka överensstämmelse råder i de av skogsstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen framlagda promemoriorna, skyndsamt bör förverkligas. Därmed skulle en utökning av skogsarbetarutbildningen omedelbart kunna ske, vilket enligt arbetsmarknadsstyrelsens uppfattning är ytterst angeläget. *Skogsvårdsstyrelsen i Kristianstads län* anför, att skogsstyrelsens förslag torde få anses vara ett minimiprogram. Samma åsikt uttalas av *skogsvårdsstyrelsen i Älvsborgs län*, som betecknar förslaget såsom mycket blygsamt. *Skogsvårdsstyrelsen i Skaraborgs län* framhåller, att skatteinkomsterna från skogen motiverar ett väsentligt bättre stöd från det allmännas sida till den skogliga yrkesundervisningen än som utgår för närvarande.

Även om sålunda en intensifiering av den skogliga yrkesutbildningen tillstyrkes i princip av så gott som alla remissinstanser, gör emellertid dessa samtidigt mer eller mindre omfattande erinringar mot skilda avsnitt av skogsstyrelsens förslag. Sålunda framföres beträffande organisationen av utbildningsverksamheten i en del fall helt nya förslag, framför allt rörande den centrala ledningen. I andra fall åter betonas, att en verksamhet i enlighet med de av skogsstyrelsen uppdragna riktlinjerna måste betraktas såsom

ett provisorium i avvaktan på dels en i åtskilliga yttranden föreslagen översyn av skogsarbetarutbildningen, dels den förutsatta utredningen rörande hela yrkesutbildningsverksamhetens centrala ledning. Särskilt inom skogsvårdsstyrelsernas råd i undervisningsfrågor har uttalanden gjorts härom. Delade meningar föreligger vidare beträffande de olika utbildningsformerna. Från skogsvårdsstyrelsernas sida framföres slutligen vissa erinringar mot bestämmelserna rörande elevunderstöd och statsbidrag. Erinringarna går i huvudsak ut på att bidragsreglerna bör ytterligare förenklas samt på att bidragen bör ökas.

Helt avstyrkande utlåtanden har avgivits blott av *statskontoret* och *Föreningen Värmlands skogsarbetsstudier*. Såsom skäl för sitt avstyrkande anför *statskontoret* att förutsättningar svårligen kan anses föreligga för att i rådande statsfinansiella läge genomföra ett så kostnadskrävande förslag som det av skogsstyrelsen framlagda. Dessutom finner ämbetsverket synnerligen angeläget att resultatet av 1952 års yrkesutbildningssakkunnigas arbete avvaktas, innan det överväges att i olika hänseenden intensifiera den lägre skogliga yrkesutbildningen. Slutligen må även nämnas, att *Sveriges skogsägareförbund* helt allmänt uttalar, att förslagen icke är tillfredsställande i vad avser skogsarbetarutbildningen, varför förbundet icke anser sig kunna tillstyrka desamma i denna del.

I fråga om det närmare innehållet i promemorian och remissyttrandena däröver torde utskottet få hänvisa till redogörelsen härför å s. 11—40 i propositionen.

Departementschefen.

Departementschefen har anfört följande.

»Yrkesutbildningen inom det svenska skogsbruket är i jämförelse med motsvarande utbildning inom andra näringsgrenar av relativt sent datum. Såsom framgår av den föregående redogörelsen omfattade nämnda utbildning ursprungligen framför allt undervisning i skogsskötsel och andra ämnen av intresse för driften av det enskilda skogsbruket. Egentlig yrkesutbildning, d. v. s. undervisning i skogsarbetenas rent tekniska utförande, förekom strängt taget icke förrän på 1930-talet, då dylik undervisning igångsattes av, bland andra, domänverket och vissa större skogsbolag. Först genom 1949 års riksdags beslut angående yrkesutbildning inom jordbruk och skogshandtering uppdrogs riktlinjerna för den nuvarande, av skogsvårdsstyrelserna bedrivna statsunderstödda yrkesutbildningsverksamheten på skogsbrukets område, omfattande dels grundläggande yrkesutbildning för ungdom, dels vidareutbildning av yrkesvana. Denna verksamhet, vilken i större utsträckning än vad tidigare var fallet tager sikte på den stora gruppen av skogsarbetare, har såsom framgår av skogsstyrelsens i det föregående återgivna redogörelse i stort sett visat en gynnsam utveckling. Härigenom har skogsvårdsstyrelserna kommit att svara för den övervägande delen av den lägre

skogliga yrkesutbildningen i landet även i vad densamma avser undervisning i de rent arbetstekniska ämnena.

Vid sidan av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet på yrkesutbildningens område bedrivs emellertid även en omfattande dylik verksamhet av domänverket, skogsägareföreningar och skogsbolag m. fl. Därjämte förekommer skogligt inriktad undervisning vid vissa fortsättningsskolor och lantmannaskolor.

Av den föreliggande utredningen framgår klart, att den här ifrågavarande skogliga yrkesutbildningsverksamheten icke är på långt när tillräcklig för att tillgodose behovet. Enligt skogsstyrelsens beräkningar kan för närvarande — bortsett från eleverna i lantmannaskolor och fortsättningsskolor — endast omkring 300 personer årligen erhålla grundläggande skoglig yrkesutbildning, medan utbildningsbehovet uppgår till minst 12 000 om året. Det är uppenbarligen icke försvarligt, att den lägre yrkesutbildningen inom skogsnäringen, som är av livsviktig betydelse för vårt land och dess försörjning, är betydligt sämre lottad än motsvarande yrkesutbildning på andra områden. Som ett första mål uppställer skogsstyrelsen emellertid endast, att utbildningsmöjligheterna skall förbättras så, att cirka tio procent av sistnämnda antal eller omkring 1 200 personer årligen skall kunna beredas fullgod grundutbildning, varjämte det framhålles såsom ett önskemål, att antalet elever i skogsbetonad fortsättningsskola samtidigt ökas från nuvarande 2 000 till 3 000 å 4 000. Även om en sådan förbättring, såsom framhållits av vissa remissmyndigheter, torde få anses jämförelsevis blygsam, finner jag mig dock kunna biträda, att denna målsättning tages till utgångspunkt vid en omläggning av den nuvarande yrkesutbildningen. För de närmaste åren torde dock såsom skogsstyrelsen föreslagit endast cirka 500 elever beräknas för ungdomskurserna.

I fråga om yrkesutbildningens bedrivande för framtiden får jag i övrigt anföra följande.

Vad först beträffar *grundlinjerna* för utbildningen har olika meningar gjort sig gällande. Sålunda går arbetsmarknadsstyrelsens förslag ut på att skogsarbetarutbildningen skall skiljas från annan skoglig yrkesutbildning och inriktas på en utveckling av den praktiska färdighet, som erfordras för själva avverkningen och transporten av virket. Åtskilliga remissinstanser har gett uttryck för liknande uppfattning. Å andra sidan har skogsstyrelsen framhållit, att utbildningen av skogsarbetare icke lämpligen kan eller bör behandlas som ett fristående problem, skilt från utbildningen av de självständiga företagarna, skogsägarna. Enligt skogsstyrelsens åsikt bör därför i vart fall den grundläggande utbildningen vara gemensam för samtliga yrkesutövare. Till denna mening, som biträts av flera remissinstanser, kan jag ansluta mig. Även för yrkesarbetaren torde det nämligen vara av stort värde att utöver den rena yrkesfärdigheten ha fått en åtminstone grundläggande utbildning i exempelvis virkesvård, vägbyggnad, dikning och vissa skogsvårdsarbeten. Vidare må anföras, att — såsom skogsstyrelsen framhållit — de i skogen arbetande icke utgör någon klart av-

gränsad yrkesgrupp ävensom att de egentliga skogsarbetarna är förhållandevis få. Det torde icke heller kunna bestridas, att yrkesarbetarna i stor utsträckning tages i anspråk även för sådana arbeten, som icke har direkt samband med avverkning och transport av virke. Härtill kommer, att något definitivt val av yrke i allmänhet ännu icke ägt rum vid den ålder, då den första yrkesutbildningen bör påbörjas.

Om sålunda den grundläggande undervisningen enligt min mening bör vara gemensam, synes däremot starkare skäl kunna åberopas för att den fortsatta yrkesutbildningen skall bedrivas efter i huvudsak skilda linjer för de olika grupperna. Efter att ha lämnat det första utbildningsstadiet bakom sig har nämligen skogsägaren behov av fördjupade kunskaper i sådana ämnen, som är av betydelse för driften vid ett privat skogsbruk, t. ex. skogsvård, skogsekonomi och avverkningsplanering. Den egentlige skogsarbetaren behöver däremot i första hand ytterligare utbildning i arbetsplanering samt arbets- och maskinteknik. Jag delar emellertid skogsstyrelsens uppfattning, att skillnaden mellan de olika kategorierna icke är så stor i nuvarande läge, då endast få av dem, som nu är verksamma på ifrågavarande område, har någon ordnad ungdomsutbildning bakom sig. Ej heller ifråga om den fortsatta yrkesutbildningen synes därför skäl finnas att helt skilja ut de egentliga skogsarbetarna.

Beträffande utbildningsformerna innebär skogsstyrelsens förslag, att de nuvarande formerna med vissa kompletteringar skall i huvudsak bibehållas men att verksamheten skall intensifieras. I stort sett kan jag biträda förslaget även i denna del. Jag delar sålunda, bland annat, skogsstyrelsens åsikt om lämpligheten av att större uppmärksamhet ägnas yrkesvägledningen ävensom att undervisningen vid den skogsbetonade fortsättningskolan ges större omväxling samt fördjupas i vissa ämnen. I detta sammanhang vill jag erinra om att Kungl. Maj:t i en den 19 februari 1954 dagtecknad proposition (nr 97) föreslagit riksdagen att till speciell ungdomsverksamhet på det skogliga området för kalenderåret 1954 anslå tillhoppa 85 000 kronor.

Den fullständigare grundutbildningen torde såsom för närvarande böra meddelas i särskilda ungdoms- och lärlingskurser. Emellertid vill jag understryka, att mycket även skulle vinnas, om vid uppgörandet av kursplanerna för lantmannaskolorna hänsyn i större utsträckning än för närvarande toges till det skogliga utbildningsbehovet. Enligt min mening är det med hänsyn till det nära sambandet mellan jordbruk och skogsbruk i vårt land naturligt, att sådana undervisningsanstalter, som är verksamma i trakter, där skogen är av större betydelse, ger sin undervisning en utpräglad skoglig inriktning. I likhet med skogsstyrelsen anser jag däremot tiden icke vara inne att anordna någon mera omfattande skogsarbetarutbildning vid kommunala yrkesskolor eller centrala verkstadsskolor. Hinder torde dock icke böra möta att, då särskilda förutsättningar är för handen, anordna skogliga kurser även vid dylika skolor.

Vad skogsstyrelsen i övrigt föreslagit rörande utformningen av olika kurser synes vara i stort sett väl avvägt och lämpligt att ligga till grund för den fortsatta verksamheten. Jag vill dock understryka, att liksom för närvarande stor frihet bör finnas vid anordnandet av kurserna.

Ej heller enligt min mening synes tillräckliga skäl finnas att inrätta särskilda skogsarbetarskolor. Det alltmer ökade antalet skogsvårdsgårdar torde i stor utsträckning kunna täcka behovet av lokaler. Vidare synes möjlighet finnas att i icke ringa utsträckning använda de lägre lantbruksundervisningsanstaltens lokaler. Det i vissa remissyttranden uttalade önskemålet om minsta möjliga ändringar i fråga om tid och plats för undervisningen synes emellertid böra i möjligaste mån tillgodoses.

Vad härefter angår yrkesutbildningens organisation får jag erinra om att arbetsmarknadsstyrelsens förslag innefattar en fullständig omläggning av den centrala ledningen, såvitt angår skogsarbetarutbildningen, i det att denna föreslås skola anförtros åt en fristående nämnd (skogbrukets centrala yrkesutbildningsnämnd). Lokalt innebär förslaget, att verksamheten skall understödjas, kompletteras och samordnas av ett länsorgan, förslagsvis kallat skogbrukets yrkesutbildningsnämnd. Skogsstyrelsen anser däremot, att den nuvarande organisationen i huvudsak bör bibehållas, d. v. s. att skogsvårdsstyrelserna med biträde av sina råd i undervisningsfrågor skall lokalt leda utbildningen under skogsstyrelsen som tillsynsmyndighet. Som skäl härför åberopar skogsstyrelsen, bland annat, att skogsvårdsstyrelserna redan svarar för den övervägande delen av den egentliga yrkesutbildningen för både skogsarbetare och skogsägare samt har tillgång till lämplig personal och, i de flesta fall, erforderliga lokaler. För min del vill jag biträda skogsstyrelsens förslag icke minst av den anledningen, att frågan om inrättandet av särskilda länsnämnder för att handha ifrågavarande verksamhet var föremål för prövning så sent som år 1949. Min företrädare i ämbetet uttalade därvid, att det lämpligaste vore att verksamheten handhades av skogsvårdsstyrelserna samt att det syntes få bli beroende på de erfarenheter, som kunde vinnas under det fortsatta arbetet, huruvida denna lösning borde bibehållas på längre sikt eller ej. Detta blev även riksdagens beslut. Enligt min mening synes de erfarenheter, som under tiden därefter vunnits av den i skogsvårdsstyrelsernas regi bedrivna yrkesundervisningen, icke tala för att den lokala ledningen bör överflyttas till andra organ. Såsom skogsstyrelsen anfört torde emellertid vissa åtgärder vara påkallade för att göra den nuvarande organisationen mera effektiv. Sålunda synes, bland annat, på sätt skogsstyrelsen föreslagit vissa förändringar böra vidtagas i fråga om skogsvårdsstyrelsernas råd i undervisningsfrågor.

Beträffande dessa råd har ett flertal remissinstanser uttalat önskemål om en utökning av antalet representanter för olika yrkesgrupper; särskilt har därvid framhållits angelägenheten av att länsarbetsnämnderna blir representerade. Enligt min mening synes det emellertid vara tillfyllest, om råden ges möjlighet att vid behov med sig adjungera expertis från det område, varom närmast är fråga. Jag kan icke heller tillmötesgå det i vissa yttranden fram-

förda önskemålet, att de i råden ingående representanterna skall tillsättas av skogsbrukets och skogsarbetarnas målsmän och ej av skogsvårdsstyrelserna. I fråga om skogsvårdsstyrelsernas samordning av den skogliga yrkesutbildningen framhåller skogsstyrelsen angelägenheten av bättre insyn i och visst inflytande på den skogliga utbildningen inom lantbrukets skolor. Även om skäl finnes för denna uppfattning, är jag icke för närvarande beredd tillstyrka förslaget, att skogsvårdsstyrelserna skall beredas tillfälle att föreslå en ledamot i styrelserna för dessa skolor.

Jämväl i fråga om den centrala ledningen av förevarande yrkesutbildning har skogsstyrelsen föreslagit, att den nuvarande organisationen i princip skall bibehållas. I detta hänseende bör beaktas, att en översyn pågår av hela yrkesutbildningens centrala organisation. Man torde därför icke kunna bortse från möjligheten, att denna fråga kan komma att bli föremål för förnyad prövning i annat sammanhang. Denna omständighet synes emellertid icke utgöra hinder för att nu vidtaga de av skogsstyrelsen föreslagna åtgärderna, vilka syftar till att göra den nuvarande centrala ledningen mera effektiv. Jag har sålunda icke något att erinra mot att skogsstyrelsen utökas med en ledamot, representerande skogsarbetarna. Vidare kan jag tillstyrka att, på sätt skogsstyrelsen föreslagit, samarbetet mellan skogsstyrelsen samt övriga av yrkesutbildningsverksamheten berörda myndigheter och sammanslutningar vidgas.

En utvidgning av utbildningsverksamheten efter de linjer, jag i det föregående förordat, fordrar uppenbarligen en viss utökning av såväl skogsstyrelsens som skogsvårdsstyrelsernas *personal*.

I fråga om skogsstyrelsen finner jag mig — med hänsyn bland annat till den förstärkning av personalen därstädes, som ägde rum i samband med 1949 års beslut om ordnandet av den skogliga utbildningen — kunna tillmötesgå önskemålen om personalförstärkning endast på så sätt, att jag förordar, att medel anvisas för två specialutbildade lärare. Dessa bör såsom skogsstyrelsen anfört medverka vid den centralt ordnade instruktionsutbildningen samt vid behov tjänstgöra som kursledare eller speciallärare framför allt hos mindre skogsvårdsstyrelser, vilka har svårt att lösa sin lärarfråga.

Vad angår skogsvårdsstyrelserna synes det nödvändigt, att lärarpersonalen ökas med 12 yrkeslärare — det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att senare bestämma dessas löneställning — ävensom med 6 helårsanställda instruktörer med lön eller arvode enligt lönegrad 12. Däremot kan jag icke tillstyrka, att några befattningar som förste assistenter inrättas. Liksom hittills synes det nämligen vara tillfyllest, att den närmaste ledningen av undervisningsarbetet handhas av en assistent i lönegrad 25. 2 nya dylika befattningar synes för närvarande böra komma i fråga. Det torde böra få ankomma på skogsstyrelsen att avgöra, hur de nu föreslagna befattningarna skall fördelas mellan skogsvårdsstyrelserna.

I enlighet med skogsstyrelsens förslag torde de nuvarande huvudprinciperna för *statsbidragsgivningen* böra bibehållas. Den av skogs-

styrelsen förordade ökade möjligheten till bidrag för vissa av skogsföretag och andra anordnade kurser synes böra komma i fråga endast mera undantagsvis. Jag biträder skogsstyrelsens förslag om en allmän förenkling av bidragsreglerna.

Förslaget om uppdrag åt skolöverstyrelsen att i samråd med skogligen myndigheter verkställa en översyn av bestämmelserna angående statsbidrag till skogsbetonade fortsättningsskolor är jag icke beredd att nu taga ställning till. Frågan härom torde få upptagas i annat sammanhang.

I fråga om elevunderstöden m. m. kan jag i huvudsak biträda skogsstyrelsens förslag. Härigenom kommer dessa att i vissa hänseenden bli jämställda med motsvarande understöd vid hushållningssällskapens kursverksamhet och vid annan ungdomsutbildning.

Vad slutligen angår kostnaderna för utbildningsverksamheten under nästa budgetår utgår skogsstyrelsen från att bidrag skall utgå för cirka 500 elever i ungdomskurser, 600 elever i längre skogsarbetarkurser och 2 500 å 3 000 elever i kortare specialkurser. Därjämte räknar skogsstyrelsen med kombinerade kurser för cirka 2 000 elever, en rörlig instruktionsverksamhet med 6 000 å 8 000 deltagare samt två längre och fyra å fem kortare instruktörskurser. Medelsbehovet härför uppskattas till 690 000 kronor. Mot denna beräkning har jag icke i och för sig något att erinra. Emellertid torde ur beloppet jämväl böra bestridas dels kostnaderna för sedvanliga kurser för virkesmätare med 10 000 kronor, dels det bidrag till Svenska skogsvårdsföreningen och Norrlands skogsvårdsförbund, som årligen brukar anvisas med 4 000 respektive 1 000 kronor.

Mot de till instruktörsutbildning och inköp av undervisningsmateriel m. m. begärda beloppen (25 000 + 25 000 =) tillhopa 50 000 kronor har jag intet att erinra.

Till kostnader för personal har för skogsstyrelsen beräknats 48 000 kronor och för skogsvårdsstyrelserna 212 000 kronor. Med hänsyn till den nedskärning av personalen, som jag föreslagit i det föregående, bör emellertid förstnämnda belopp minskas till i avrundat tal 25 000 kronor samt det för skogsvårdsstyrelserna avsedda beloppet med cirka 9 000 kronor till 203 000 kronor. Såsom skogsstyrelsen framhållit, torde ifrågavarande personal från och med budgetåret 1955/56 böra överföras till skogsstyrelsens respektive skogsvårdsstyrelsernas avlöningsanslag.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör anslaget till bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m. för nästa budgetår uppföras med (690 000 + 50 000 + 25 000 + 203 000 =) 968 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de författningsändringar, som kan bli erforderliga.

I detta sammanhang torde jag vidare få erinra om att 1953 års riksdag (Prop. 101; Rskr. 153) medgivit Kungl. Maj:t att för år 1953 tilldela Föreningen för växtförädling av skogsträd bidrag med 60 000 kronor ur domänfondens driftsmedel. Om riksdagen icke har något att invända, torde ett lika stort bidrag av nämnda driftsmedel få tilldelas föreningen även för år 1954.»

Utskottet.

Beträffande yrkesutbildningen på skogsbrukets område har utskottet under senare år i skilda sammanhang framhållit det stora behovet av att denna utbildning förbättras och utvidgas. Även om det i förevarande proposition uppställda målet härför torde få anses blygsamt, utgör förslagen — icke minst beträffande medelsanvisningen — ett påtagligt framsteg i jämförelse med hittillsvarande förhållanden på området. I likhet med departementschefen anser sig utskottet därför böra förorda, att den i propositionen angivna målsättningen tages till utgångspunkt vid en omläggning av den nuvarande yrkesutbildningen.

Vad i propositionen föreslagits i fråga om grundlinjerna och formerna för utbildningen biträdes av utskottet. Detta innebär, att hittills tillämpade kursformer i princip bibehålles med vissa kompletteringar, men att verksamheten tillika intensifieras. Då tillräcklig erfarenhet huru utbildningen lämpligast bör utformas fortfarande saknas, vill utskottet i anslutning till departementschefens därom gjorda uttalande understryka, att liksom för närvarande stor frihet bör finnas vid anordnandet av kurserna.

Vad härefter angår organisationen av verksamheten har i propositionen framhållits, att en översyn pågår av hela yrkesutbildningens centrala organisation. I avvaktan på resultatet av översynen biträder utskottet det förslag, som i denna del framlagts av Kungl. Maj:t.

Kostnadsberäkningarna och övriga i det föregående icke berörda delar av propositionen föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Skogsvård m. m.: Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.* å riksstaten för budgetåret 1954/55 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 968 000 kronor.

Stockholm den 23 april 1954.

På jordbruksutskottets vägnar:

HJALMAR GUSTAFSON.

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Anderberg*, Lage Svedberg, Näslund, Jon Jonsson, Sundberg*, Eskilsson, Nord, Franzén och Mossberger; samt

från andra kammaren: herrar Gustafson i Dädesjö, Johnsson i Kastanjegården*, Jonsson i Strömsund, Agerberg*, Utbult, Lindström och Svensson i Vä*, Arweson och Jönsson i Gärds Köpinge*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herr *Jonsson* i Strömsund.